

Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Deđerlendirilmesi için Teknik Destek

EuropeAid/140562/IH/SER/TR

AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı ve Farklı Üye Devlet Uygulamaları

Freek van Eijk – Holland Circular Hotspot
freek.vaneijk@hollandcircularhotspot.nl

Strateji Geliřtirme Çalıştayı
16-18 Mayıs 2023, Ankara, Türkiye

PROGRAM

1. **DE'ye Giriş**
2. **1. AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (2015)**
3. **2. AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (2020) ve ilgili tedbirler**
4. **Üye Devletlerden En İyi Uygulamalar: Hollanda**

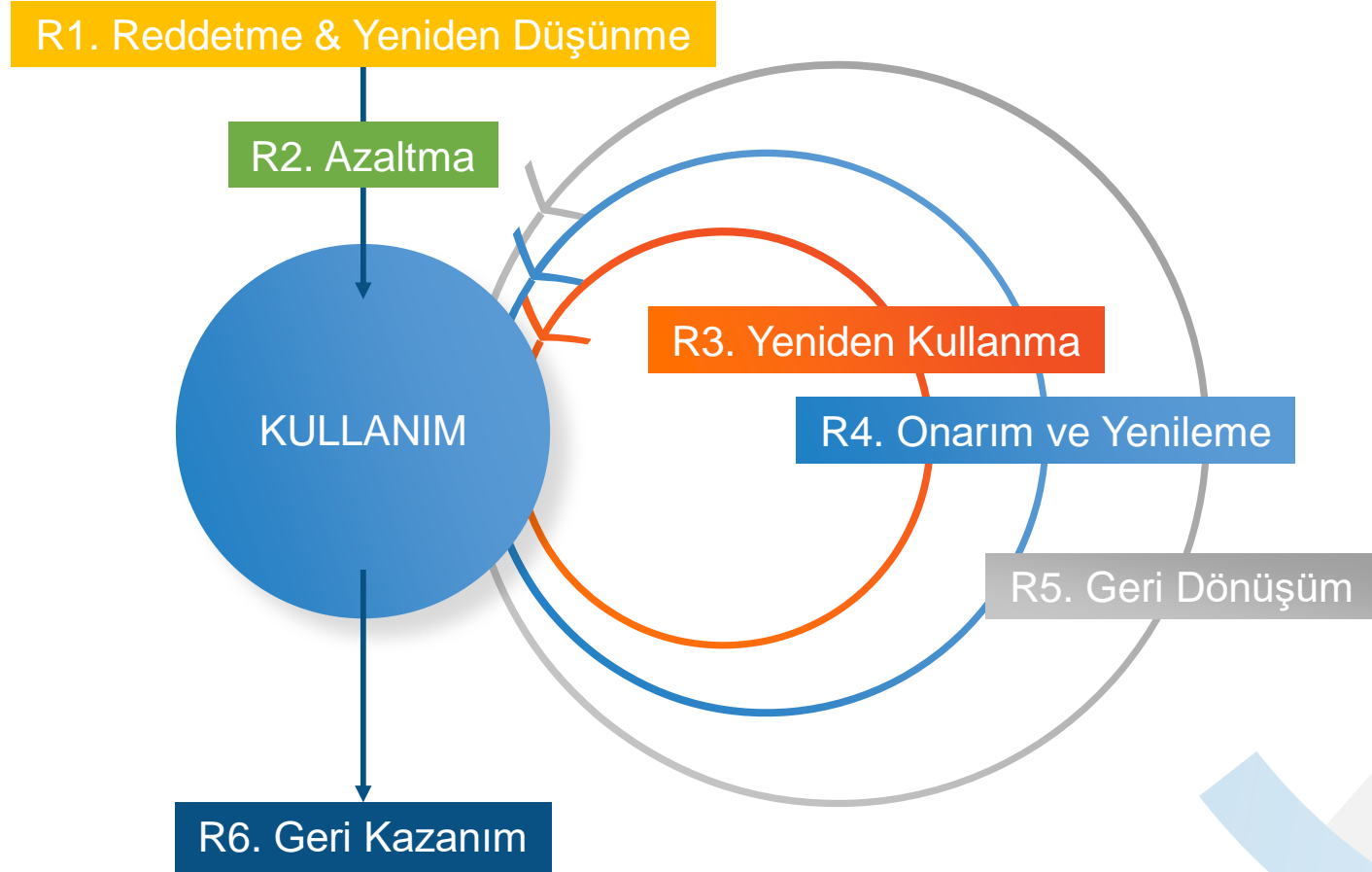
Freek van Eijk

CEO Holland Circular Hotspot

Döngüsel Ekonominin **NEDİR**

R merdiveni - Yeni kaynakların kullanımını azaltmak için 6 strateji

Döngüsel Ekonomi **KİMLERLE HAYATA GEÇİRİLİR**

Dört temel paydaş grubunu birbirine bağlama gerekliliği

‘Bu yolculuk ancak tüm paydaşlar aktif olarak birlikte çalıştığında gerçekleştirilebilir’

Dr. Jacqueline Cramer

Hollanda Eski Çevre Bakanı

1. AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP)

AB KOMİSYONU tarafından 2015 yılında kabul edilmiştir

Ürünlerin tüm yaşam döngüsünü kapsayan 54 eylem ve ilgili önlemler belirlenmiş ve gerçekleştirilmiştir

Temel politikalar ve düzenlemeler (Tek Kullanımlık Plastikler Direktifi, Revize Atık Çerçeve Direktifi ve GÜS gereklilikleri, AB Plastik Stratejisi)

Resmi olarak 2019'da tamamlandı

2. AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (DEEP)

AB KOMİSYONU tarafından 2020 yılında kabul edilmiştir

Planlanan 35 eylem ile AB Yeşil Mutabakat temel yapı taşıdır

Tüm ürün yaşam döngüsünü ve tüm R uygulamalarını kapsayan yasal ve yasal olmayan girişimler dizisini başlatır.

2050'ye kadar iklim nötrlüğüne ulaşmak için döngüsel uygulamalara ve ekonomiye duyulan ihtiyacı kabul eder

2. AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (DEEP)

AB KOMİSYONU tarafından 2020 yılında kabul edilmiştir

Amaçlarından biri potansiyeli yüksek sektörlerle odaklanarak ürünlerin nasıl tasarlandığını hedefleyerek sürdürülebilir ürünleri AB'de norm haline getirmek :

Elektronik / BİT; Piller / Araçlar; Ambalaj; Plastikler; Tekstil; İnşaat / Binalar; Gıda / Su / Besinler gibi

Tüketicileri ve kamu alıcılarını DE'ye tam olarak katılmaları için güçlendirerek ve Ar-Ge ve dijitalleşmeden yararlanarak tüketimi sürdürülebilir kılmak

Değer ve kaynakları korumak için, 2030 yılına kadar AB'nin döngüsel malzeme kullanım oranını iki katına çıkarmak:

Atıkların önlenmesi ve ihracatıyla mücadele edilmesi, toksik içermeyen üretim yoluyla ekosistemlerin yenilenmesi, ikincil hammadde piyasasının desteklenmesi için

2. AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (DEEP)

ÜYE ÜLKELER TARAFINDAN UYGULAMA

Üye devletler düzeyinde uygulama, yerel olarak uygun politika karışımları benimsenerek ilgili tüm paydaşlarla işbirliği içinde gerçekleştirilmelidir

Alınan önlemler düzenleyici, ekonomik ve sosyal niteliktedir ve hedeflenen yatırımlarla finanse edilmektedir

İzleme, uygulamanın anahtarıdır!

Üye Ülkelerdeki DE Uygulamaları

Tüm AB27 Üye Devletleri DE unsurlarını diğer politikalara entegre etmektedir (örneğin atık yönetimi, iklim ve kamu satın alımları)

20/27 Üye Devlet 2016'dan bu yana ulusal DE stratejilerini, yol haritalarını ve eylem planlarını yayımlamıştır, ayrıca 6 tanesi hazırlamaktadır.

Başlıca zorluklar: DE gibi karmaşık bir sektörler arası sorunu politika ve ikincil hammaddelere yönelik piyasa isteksizliği yoluyla ele almak.

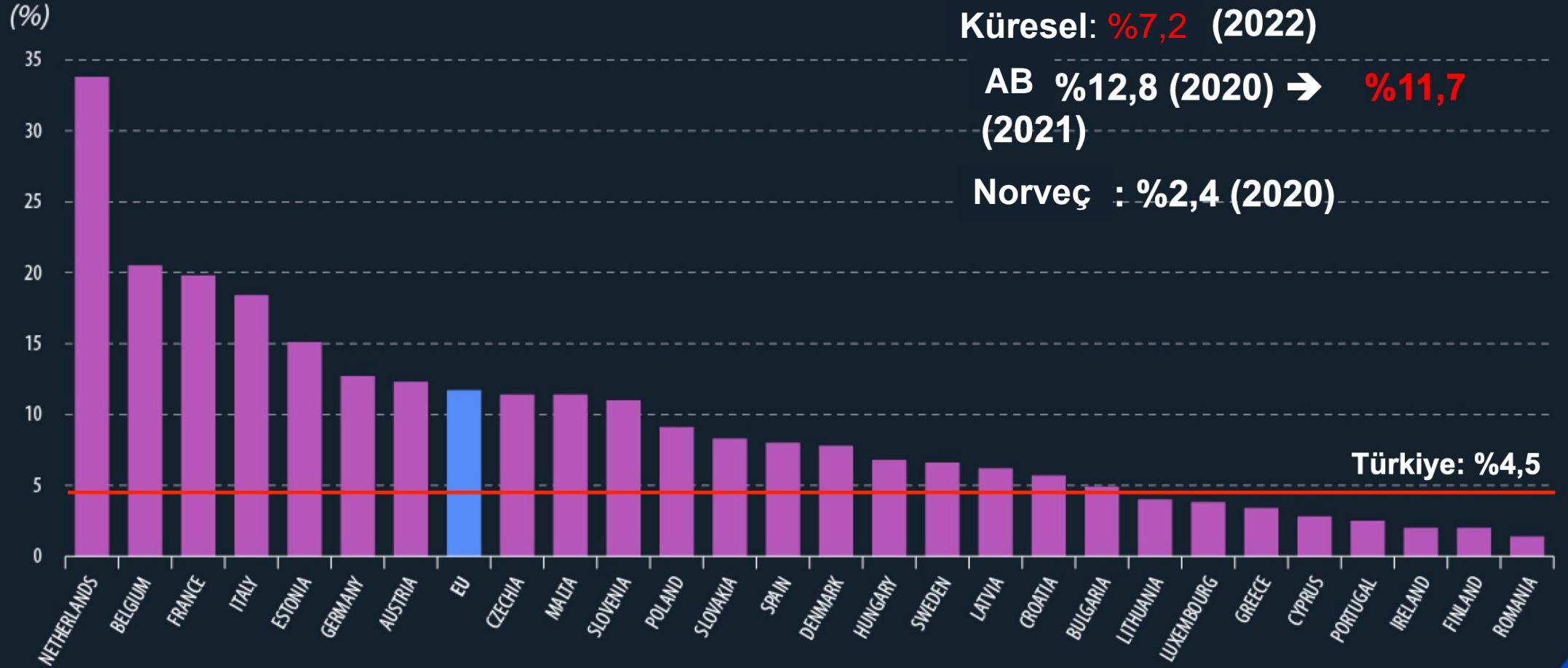

Sektörler arası işbirliği ve birlikte çözüm üretme ihtiyacı

DÜNYADA VE AVRUPA'DA DÖNGÜSELLİK

2021'de AB'de dögüsel malzeme kullanım oranı

Circular material use rate: the share of used material resources which came from recycled waste materials.

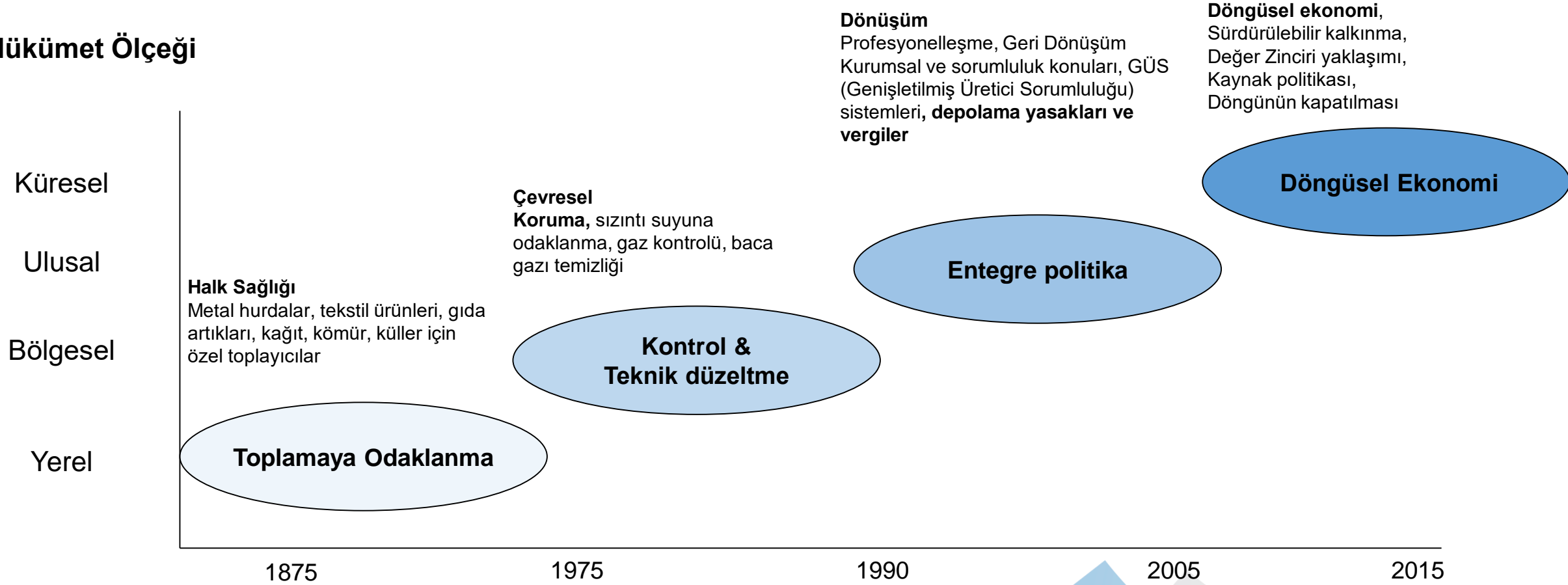
Hollanda ve Döngüsel Ekonomi

Hollanda'da atık politikasından dögüsel ekonomiye geçiş

Atık yönetiminin zaman içinde yükseltilmesi: hem politikalarda hem de atık piyasalarında

Hükümet Ölçeği

Hızlı gelişen ekonomiler dögüsel bir ekonomiye doğru sıçrayabilir

Hollanda Döngüsel Ekonomi Politikası Örneği

2050'ye kadar Döngüsel Ekonomi - 2030'a kadar hammadde kullanımında %50 azalma

Net bir odak, ölçek büyötmek için gereken kritik paydaş kitlesini çekmeyi sağlar

ÖNCELİKLİ ALANLAR

Doğru müdahaleleri seçerek değişim için gerekli koşulları yaratın

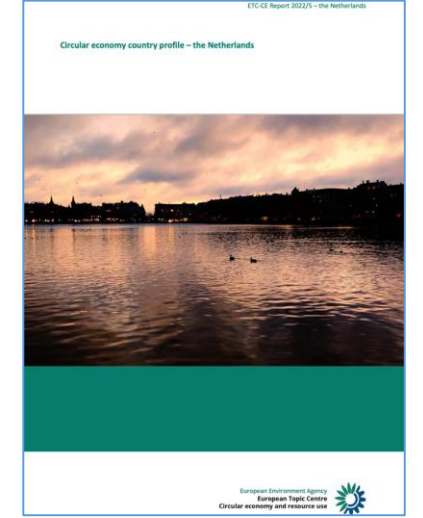
MÜDAHALELER

ZOR YOLLARDAN ÖĞRENİLMİŞ, PAYLAŞILABİLİR, UYUMLAŞTIRILABİLİR VE HIZLANDIRILABİLİR VE İŞ İÇİN VERİMLİ BİR ZEMİN SAĞLAYABİLİR DERSLER

Hollanda Döngüsel Ekonomi Politikası Örneği

- 5 geçiş gündemini eylem ve projelere dönüştürmek için Döngüsel Ekonomi Uygulama Programı (2019-2023)
- Altyapı ve Su Yönetimi Bakanlığı DE politikalarını koordine ederken, diğer 5 Bakanlık belirli geçiş temalarından sorumludur
- İddialı ulusal hedef ve amaçların uluslararası hedef ve amaçlarla ilişkilendirilmesi (AB DEEP, BM 2030 SKH, Paris Anlaşması vb.)
- Her 2 yılda bir PBL tarafından tavsiyeler dahil DE geçişine ilişkin raporlama (ICER)

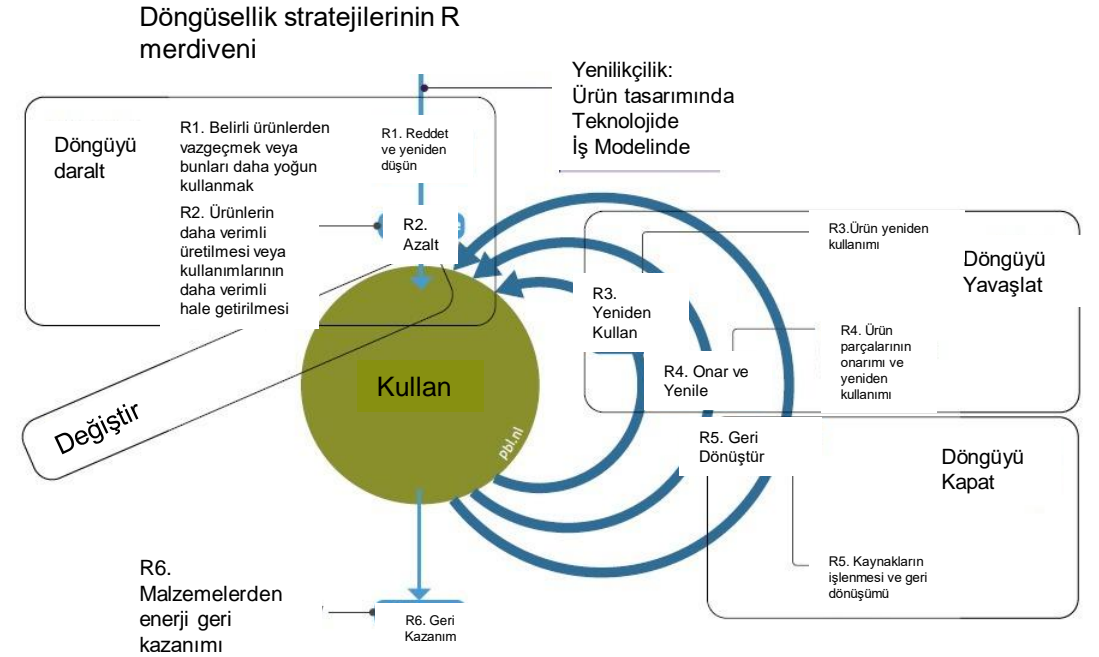
Ulusal Döngüsel Ekonomi Programı 2023-2030 (NPCE)

Hammadde kullanımının azaltılması: ürünleri üretmekten veya satın almaktan kaçınarak, paylaşarak veya daha verimli hale getirerek daha az (birincil) hammadde kullanmak ('döngüyü daraltmak').

- Örneğin NPCE'de, Hollanda hükümetlerinin çok daha fazla döngüsel satın alma yapması hedefi formüle edilmiştir. Masa ve sandalyelerden yol ve su tesisatlarına kadar.

Hammaddelerin değiştirilmesi: birincil hammaddelerin ikincil hammaddelerle ve mümkün olan en yüksek kalitede uygulanan sürdürülebilir biyo-bazlı hammaddelerle veya daha düşük çevresel etkiye sahip daha yaygın olarak bulunan diğer hammaddelerle değiştirilmesi.

- Örneğin, belirli bir oranda geri dönüştürülmüş malzeme (recyclate) kullanma zorunluluğu.

Source: Potting, J. and Hanemaaijer, A., 2018. Circular economy: what we want to know and can measure. [online] PBL Netherlands Environmental Assessment Agency. Available at: <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2018-circular-economy-what-we-want-to-know-and-can-measure-3217.pdf> [Accessed 26 December 2021] - Edited by the Ministry of Infrastructure and Water Management

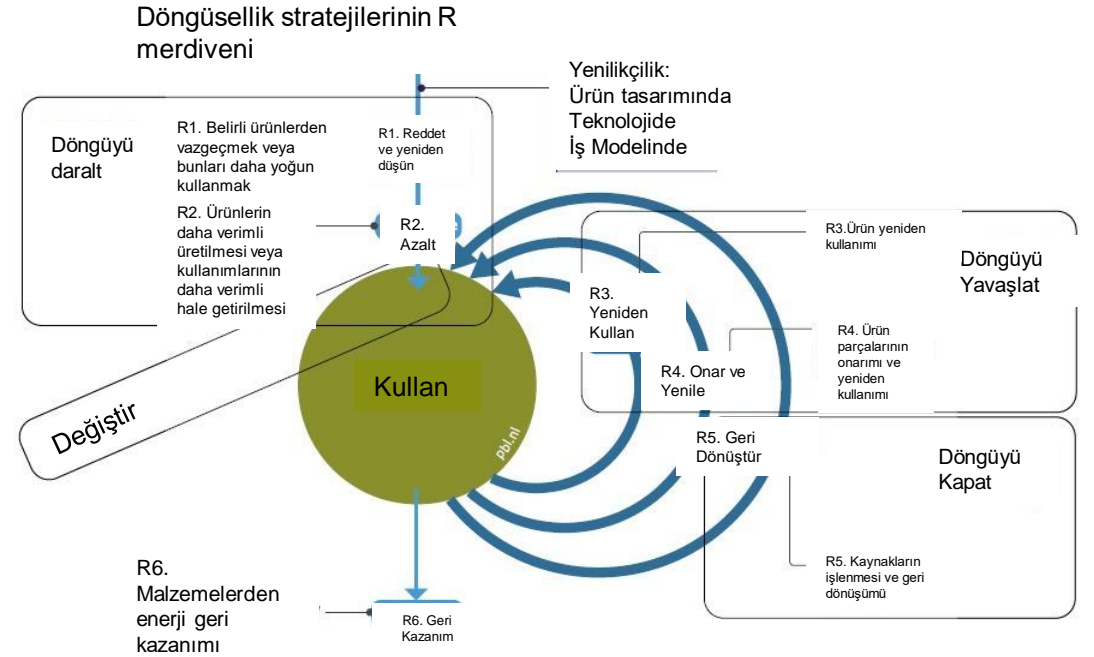
Ulusal Döngüsel Ekonomi Programı 2023-2030 (NPCE)

Hammadde kullanımının azaltılması: ürünleri üretmekten veya satın almaktan kaçınarak, paylaşarak veya daha verimli hale getirerek ('döngüyü daraltarak') daha az (birincil) hammadde kullanılması.

- Örneğin NPCE'de, Hollanda hükümetlerinin çok daha fazla döngüsel tedarik yapması hedefi formüle edilmiştir. Masa ve sandalyelerden yollara ve su tesisatlarına.

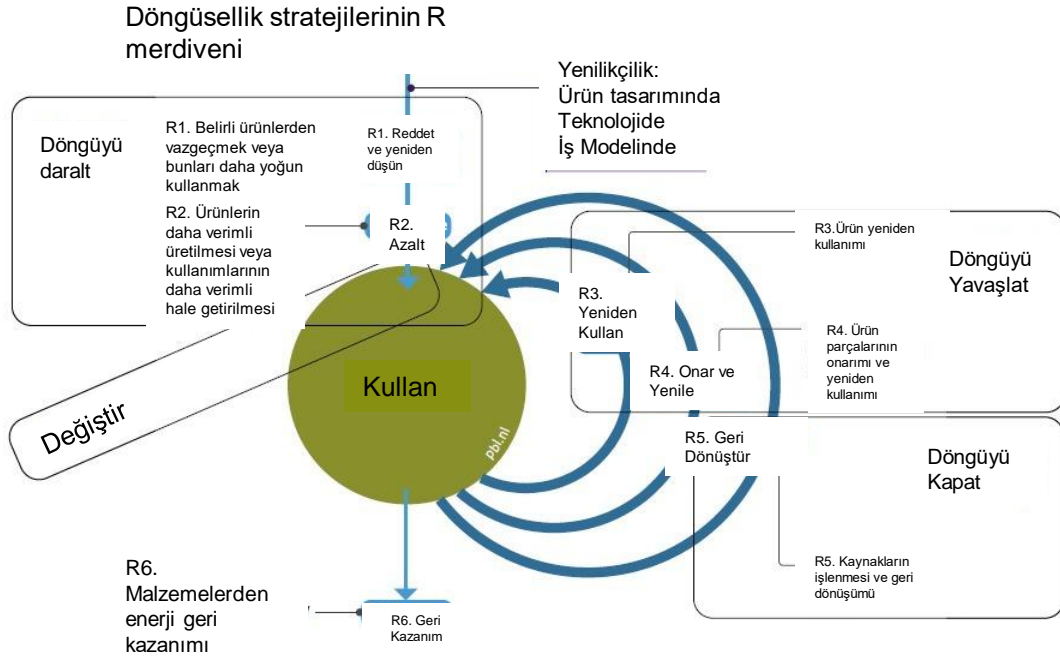
Hammaddelerin değiştirilmesi: birincil hammaddelerin ikincil hammaddelerle ve mümkün olan en yüksek kalitede uygulanan sürdürülebilir biyo-bazlı hammaddelerle veya daha düşük çevresel etkiye sahip daha yaygın olarak bulunan diğer hammaddelerle değiştirilmesi.

- Örneğin, belirli bir oranda geri dönüştürülmüş malzeme (recyclate) kullanma zorunluluğu.

Source: Potting, J. and Hanemaaijer, A., 2018. Circular economy: what we want to know and can measure. [online] PBL Netherlands Environmental Assessment Agency. Available at: <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2018-circular-economy-what-we-want-to-know-and-can-measure-3217.pdf> [Accessed 26 December 2021] - Edited by the Ministry of Infrastructure and Water Management

Ulusal Döngüsel Ekonomi Programı 2023-2030 (NPCE)

Source: Potting, J. and Hanemaaijer, A., 2018. Circular economy: what we want to know and can measure. [online] PBL Netherlands Environmental Assessment Agency. Available at: <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2018-circular-economy-what-we-want-to-know-and-can-measure-3217.pdf> [Accessed 26 December 2021] - Edited by the Ministry of Infrastructure and Water Management

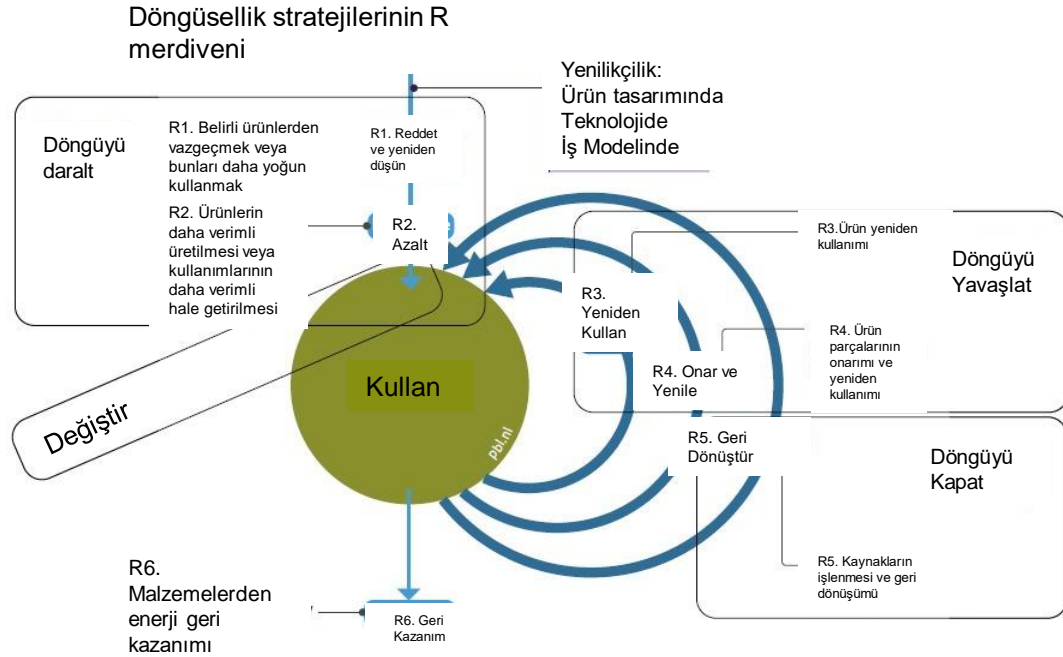
Kullanım ömrünün uzatılması: yeniden kullanım ve onarım yoluyla ürünlerin ve parçaların daha uzun süre ve daha yoğun bir şekilde kullanılması. Bu, yeni hammadde talebini yavaşlatır (**'döngüyü yavaşlat**).

- Kullanım ömrünü uzatmayı amaçlayan bir önlem, örneğin 2023'ten itibaren elektrikli ve elektronik ekipmanlar için bir tamirci sicilinin oluşturulmasıdır; böylece uygun bir tamirci bulmak kolaylaşacaktır;

Yüksek kaliteli işleme: malzemelerin ve hammaddelerin geri dönüştürülmesiyle döngünün kapatılması, böylece daha az atığın yakılması veya düzenli depolanması ve daha yüksek kalitede ikincil hammadde arzının yaratılması ('döngünün kapatılması').

- 2050 yılında, geri dönüştürülebilir malzemelerin yakılması geçmişte kalmalıdır. Bu da zincirin ön tarafında müdahaleler gerektiriyor. Bu nedenle Hollanda'daki belediyelere ve sakinlere atıkları daha da iyi ayırmaları için yardımcı olacağız.

Ulusal Döngüsel Ekonomi Programı 2023-2030 (NPCE)

Source: Potting, J. and Hanemaaijer, A., 2018. Circular economy: what we want to know and can measure. [online] PBL Netherlands Environmental Assessment Agency. Available at: <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2018-circular-economy-what-we-want-to-know-and-can-measure-3217.pdf> [Accessed 26 December 2021] - Edited by the Ministry of Infrastructure and Water Management

Kullanım ömrünün uzatılması: yeniden kullanım ve onarım yoluyla ürünlerin ve parçaların daha uzun süre ve daha yoğun bir şekilde kullanılması. Bu, yeni hammadde talebini yavaşlatır ('döngüyü yavaşlat').

- Kullanım ömrünü uzatmayı amaçlayan bir önlem, örneğin 2023'ten itibaren elektrikli ve elektronik ekipmanlar için bir tamirci sicilinin oluşturulmasıdır; böylece uygun bir tamirci bulmak kolaylaşacaktır;

Yüksek kaliteli işleme: malzemelerin ve hammaddelerin geri dönüştürülmesiyle döngünün kapatılması, böylece daha az atığın yakılması veya düzenli depolanması ve daha yüksek kalitede ikincil hammadde arzının yaratılması ('döngünün kapatılması').

- 2050 yılında, geri dönüştürülebilir malzemelerin yakılması geçmişte kalmalıdır. Bu da zincirin ön tarafında müdahaleler gerektiriyor. Bu nedenle Hollanda'daki belediyelere ve sakinlere atıkları daha da iyi ayırmaları için yardımcı olacağız.

Hollanda'dan Bazı İyi Uygulama Örnekleri

Hükümet-
Sanayi
Anlaşmaları:
NL Plastik
Paktı; Denim
Anlaşması

CIRCO & Het
Groene Brein
gibi Destek
Programları

Değer zinciri
boyunca ortak
işbirlikleri:
Hollanda
Döngüsel
Tekstil Vadisi

Bilgi Değişim
Programları
(şehirler-
işletmeler): Şehir
Anlaşması
Döngüsel İnşaat

GÜS sistemleri
ve geri alma
sistemleri (plastik
şişeler, kutular,
tekstil ürünleri,
yataklar)

Kamu satın
alımları (RWS
Döngüsel
Köprüler
Platformu)

Belçika Flaman Bölgesi ve Döngüsel Ekonomi

Flaman Döngüsel Ekonomi Örneği

Sürdürülebilir uygulamalara giden yolda

1980'lerde aşırı depolamadan düzenli depolamaya, günümüzde ise atık yönetiminde en iyi uygulamaya doğru evrildi

Çöp sahalarının kapatılması ve düzenli depolamanın durdurulması (2006), 2001'den bu yana sürekli azalan atık miktarları

Yeniden kullanım oranları istikrarlı bir şekilde artmakta ve geri dönüştürülebilir atıklar etkin bir şekilde ayrıştırılarak geri dönüştürülmektedir (%70) - sadece %28'i yakılmaktadır

2000'li yıllar: atık yönetimi, kaynakların daha verimli kullanılması ve döngüsel ekonomiye yönelik olarak kaynak yönetimine genişletildi

Uygulamada Flaman Döngüsel Ekonomisi

Sürdürülebilir uygulamalara giden yolda - Bazı Örnekler

Düzenli Depolama,
Yakma, Ücretsiz
Tek Kullanımlık
Plastik Poşetlere
İlişkin Çeşitli
Yasaklar

Atık
toplama/işleme
için
vatandaşlardan
ücret almaya
yönelik attığın
kadar öde
programları

16 belediye
atığı türünün
ayrı toplanması
zorunluluğu

Uluslararasılaşma
ve döngüsel
girişimcilik de dahil
olmak üzere
KOBİ'lere yönelik
sübvansiyonlar

Maden
kaynaklarının
çıkarılmasıyla
bağlantılı
sübvansiyonları
n sona ermesi

Yeniden kullanım
merkezleri (22) için
162 mağazadan
oluşan bir ağ ile
sübvansiyonlar

Flaman Döngüsel Ekonomi Politikası Örneği

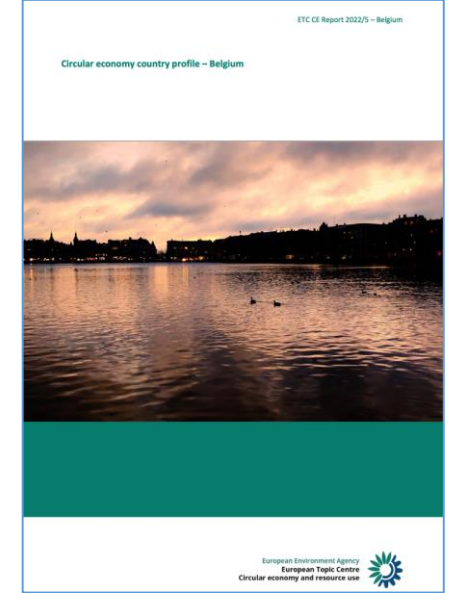
Vizyon 2050: 2016 yılında Flanders için uzun vadeli strateji olarak kabul edilen ve uluslararası, yenilikçi, adil ve döngüsel bir bölge yaratmayı amaçlayan çapraz politika çerçevesi

Genel olarak, ilgili tüm aktörleri içeren ve kamu-özel sektör işbirliklerine dayanan döngüsel bir strateji

Circular Flanders merkez olarak kurulmuştur (2017). AB Yeşil Mutabakatı doğrultusunda 6 stratejik gündem (döngüsel inşaat ve biyoekonomi dahil) ve uygulama için 7 stratejik destek (döngüsel tedarik dahil) etrafında yapılandırılmış yönetim yapısı

Fransa ve Döngüsel Ekonomi

Fransız Döngüsel Ekonomi Politikası Örneği

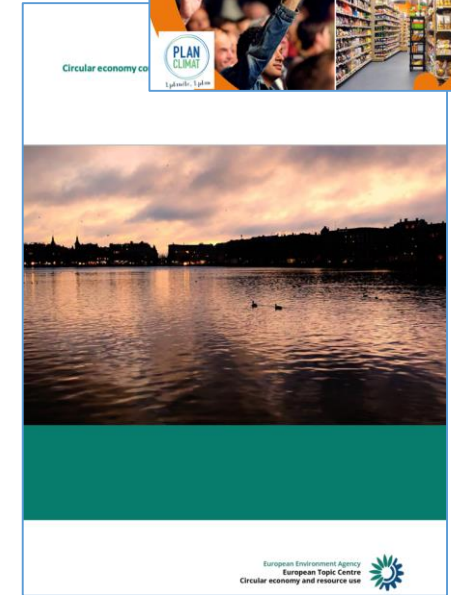
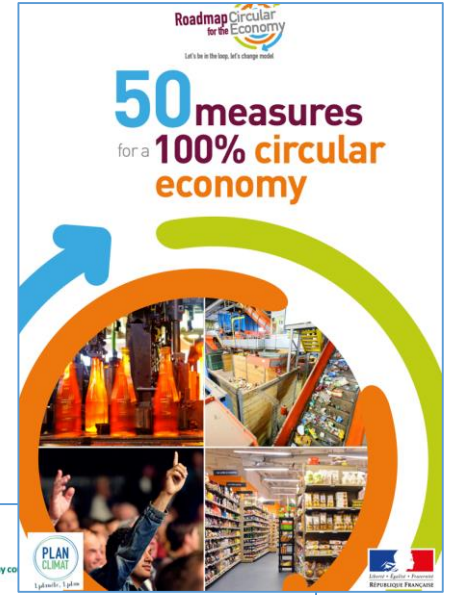
Daha iyi tüketim, daha iyi üretim, daha iyi atık yönetimi ve paydaşların harekete geçirilmesi olmak üzere 4 öncelik altında toplanmış 50 tedbir içeren Döngüsel Ekonomi için Yol Haritası (2018)

Temel Hedefler şunlardır: 2010 ve 2030 yılları arasında kaynak tüketiminin GSYİH'ye oranla %30 azaltılması; 2025 yılına kadar plastiklerin %100'ünün geri dönüştürülmesi, plastik geri dönüşümü yoluyla yılda 8 milyon ton karbon salımının önlenmesi

DE ile ilgili tüm önlemlerin uygulanması için Atıkla Mücadele ve DE Kanunu (2020) kabul edildi

Fransız Örneği: Atığa Karşı ve DE için Yasa (2020)

Çeşitli GÜS planları da dahil olmak üzere dünyada ilk olan girişimleri ve hedefleri içeren iddialı bir Kanun

Gıdadan ambalaja, tüketim mallarından binalara kadar çok çeşitli sektörleri kapsayan ve Fransa topraklarında satılan tüm mallar için geçerli

Satılmayan yeni malların imhasının yasaklanması ve atık ürünlerinin ikinci ömrünü artırmak için inşaat sektörüne yönelik bir GÜS programının oluşturulması (2022)

Tüketicilere tamir edilebilirlik bilgisi sağlamak amacıyla 5 elektrikli ve elektronik ürün kategorisi için tamir edilebilirlik endeksi zorunluluğu (2021)

Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

İlginiz için teşekkürler.

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPACevre

@turkiyedonguseleekonomi

@ipa.cevre

@trdonguseleko

@ipacevre

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre/Environment TÜRKİYE

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre

dongusel.csb.gov.tr